

N:o 95.

Ank. till Riksd. kansli den 12 maj 1903, kl. 5 e. m.

*Utlåtande, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition till Riksdagen
angående försäljning af viss del af kronodomänen $\frac{1}{3}$
mantal Mjölby n:o 15 Södergården i Östergötlands län.*

(I. A.)

I en till Riksdagen den 1 maj 1903 aflåten, till statsutskottets förberedande behandling hänvisad proposition (n:o 102) har Kungl. Maj:t, under återopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för sagda dag, föreslagit Riksdagen medgifva,

dels att från kronodomänen $\frac{1}{3}$ mantal Mjölby n:o 15 Södergården i Mjölby socken och Vifolka härad af Östergötlands län ett å en af kommissionslandtmätaren G. W. Müntzing innevarande år upprättadt karteutdrag närmare angifvet område om 16,49 ar måtte få afsöndras och försäljas till Vifolka härads sparbank mot köpeskillning, som skulle på sparbankens bekostnad bestämmas i den ordning, som i fråga om jords eller lägenhets afstående för allmänt behof vore föreskrifven i kungl. förordningen den 14 april 1866, under iakttagande därvid, att köpeskillingen icke finge understiga 2,800 kronor, samt under villkor i öfrigt:

att köpeskillingen skulle erläggas vid tillträdet och af sparbanken till landtränteriet i länet inbetalas;

att området finge af sparbanken tillträdas vid utgången af nu löpande

arrendeperiod den 14 mars 1914 eller dessförrinnan å tid, hvarom sparbanken kunde med vederbörande arrendeinnehafvare öfverenskomma; samt att sparbanken skulle vara skyldig att, om så påfordrades, uppsätta och för all framtid underhålla stängsel i områdets gräns mot kronans mark;

dels och att köpeskillingen för ifrågavarande område finge, på samma sätt som köpeskillingarna för försålda mindre kronoegendomar, användas till inköp för kronans räkning af skogbärande eller till skogsodling tjänlig mark.

Beträffande detta ärende har föredragande departementschefen till berörda statsrådsprotokoll yttrat följande.

»Uti en till Eders Kungl. Maj:t ställd skrift har styrelsen för Vifolka härads sparbank, med förmälan att sparbanken för sin verksamhet vore i behof af en ny lokal i stället för den, som nu vore af banken inom Mjölby municipalsamhälle förhyrd, men att öfverstigligen svårigheter mött för anskaffandet af annan lokal, då sådan icke funnes att hyra och banken icke kunnat, oaktadt efterfrågningar, för antagligt pris förvärfva byggnadstomt, anhållit att, då den enda plats inom samhället, som hade tillräckligt centralt läge och i öfrigt lämpade sig för ändamålet, vore belägen å ägorna till kronodomänen $\frac{1}{2}$ mantal Mjölby n:o 15 Södergården i Mjölby socken och Vifolka härad af Östergötlands län, denna tomtplats med det område, som för densamma af kommissionslandtmätaren G. W. Müntzing utmärkts å ett ansökningen bilagdt, år 1903 upprättadt utdrag af karta öfver Mjölby stationssamhälle, upptagande en del af Mjölby Södergårdens ägor, och som enligt af Müntzing upprättad, ansökningen jämväl bifogad beskrifning utgjorde 16,49 ar, måtte få af sparbanken med äganderätt förvärfvas mot erläggande af den köpeskillning, Eders Kungl. Maj:t kunde finna skäligt bestämma, äfvensom med förbindelse för sparbanken att hålla egendomens arrendator skadeslös.

Till följd af nådig remiss har domänstyrelsen den 24 nästlidne april häröfver afgifvit underdånigt utlåtande och därvid tillika öfverlämnat underdåniga yttranden af innehafvarne af arrenderätten till Mjölby Södergården, kronofogden i orten samt domänintendenten och Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i länet.

Innehafvarne af arrenderätten hafva för sin del förklarat, att de ej hade något mot den underdåniga ansökningen att erinra, om de för ifrågavarande jordområde, där en fruktbringande trädgård befunno sig, erhöle afdrag å arrendet med belopp, ej understigande 50 kronor årligen.

Kronofogden och domänintendenten hafva tillstyrkt bifall till den underdåniga ansökningen, domänintendenten under anförande, att arrendesumman för Mjölby Södergården genom afsöndrande under senare åren af åtskillig jord från egendomen nedgått, så att egendomen vid arrendetidens slut år 1914 antagligen blefve försäld, hvarefter den säkerligen ej mera komme att användas för jordbruksändamål, samt att det ej syntes olämpligt att afsöndra nu ifrågavarande område, då ansökningen gällde ett allmännyttigt ändamål, och området med dess centrala läge och lämplighet för det åsyftade ändamålet borde kunna betinga ett högt pris.

Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande har meddelat, att kronodomänen $\frac{1}{2}$ mantal Mjölby n:o 15 Södergården blifvit, med undantag af 2 hektar 23,6 ar, som upplåtits till statens järnvägar, genom kontrakt den 20 januari 1893 utarrenderad under 20 år från den 14 mars 1894 mot en årlig arrendeafgift af 640 kronor, att på grund af nådigt bref den 19 maj 1899 från egendomen tagits i anspråk för landtförsvarets räkning, mot nedsättning i arrendeagiften med 300 kronor, ett område, om 7 hektar 87,9 ar, hvilket område vid verkställd ägostyckning åsatts $\frac{1}{6}$ mantal, samt att stamhemmanet till den nu ifrågasatta afsöndringen vid ägostyckningen åsatts $\frac{1}{3}$ mantal och omfattade, enligt ägostyckningshandlingarna, en areal af 7 hektar 23,3 ar jämte andel i för båda hemmansdelarna gemensam areal om 4,5 ar; och har Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande, som ansett det ändamål, för hvilket ifrågavarande tomt enligt den underdåniga ansökningen vore afsedd, böra, såsom varande af mera allmänt intresse, befordras, tillstyrkt, att tomten måtte till sparbanken under vissa villkor upplåtas, därvid Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande, som i saknad af närmare utredning ej kunnat föreslå något bestämdt salupris å tomten, likväl med ledning af under hand inhämtade upplysningar ansett densamma äga ett minimivärde af 1 krona 70 öre för kvadratmeter, utgörande i jämnadt tal 2,800 kronor för hela tomten.

Domänstyrelsen har, under framhållande att Mjölby Södergården, hvilken egendom med afseende å det för densamma utgående arrendet hörde till antalet af de mindre kronoegendomar, som vid inträffande arrendeledighet borde försäljas, med tämlig visshet kunde antagas vid arrendetidens utgång komma att åtminstone till en del, som vore upptagen å ofvanberörda karta, inköpas af Mjölby municipalsamhälle och användas till byggnadstomter, samt att för en lämplig indelning i sådant afseende den nu ifrågasatta upplåtelsen ej syntes blifva hinderlig, för egen del, då någon olägenhet af områdets afsöndrande ej vore att befara och

genom upplåtelsen ett allmännyttigt ändamål främjades, tillstyrkt, att området måtte få, under vissa angifna villkor, af sparbanken med äganderätt förvärfvas.»

Under åberopande af hvad sålunda förekommit och då, med hänsyn därtill att försäljningen vore afsedd att äga rum under löpande arrendeperiod, Riksdagens medgifvande till densamma borde inhämtas, hemställde departementschefen, att Kungl. Maj:t täcktes till Riksdagen aflåta ifrågasvarande proposition.

Utskottet, som ej haft något att erinra mot hvad Kungl. Maj:t i förenämnda hänseenden föreslagit, hemställer alltså,

att Riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågasvarande framställning.

Stockholm den 12 maj 1903.

På statsutskottets vägnar:

P. PEHRSON.
